

De verspreiding van de wolf in Eu

In een aantal artikelen gaan Margriet Montizaan en Colinda Vergeer van de afdeling Faunazaken in op vragen die bij Nederlandse jagers leven naar aanleiding van de mogelijke komst van de wolf naar ons land. Dit keer de vraag: hoe ziet de verspreiding en het trekgedrag van de Europese wolf er uit?

Nadat de doodgevonden jonge wolvin uit Luttelgeest uitgebreid was onderzocht, werd het vermoeden geuit dat het dier ons land op natuurlijke wijze heeft bereikt. Het zou afkomstig zijn uit Oost-Europa, vermoedelijk de Karpaten.

In Europa zijn de wolven nooit weg geweest. In maart bracht de Europese Unie een rapport uit over de status, management en verspreiding van grote carnivoren, waaronder de wolf. Het aantal wolven in Europa wordt geschat op zo'n 10.000 stuks, verdeeld over tien subpopulaties. De grootste populaties bevinden zich in de Karpaten en de Dinarische Alpen (in voormalig Joegoslavië) met beide meer dan 3000 wolven, gevolgd door de Baltische populatie (> 1000 wolven).

Alle populaties zijn stabiel of nemen toe, met uitzondering van de Kareliaanse populatie (Finland) en die in de Sierra Morena (Zuid-Spanje). Over de ontwikkeling van de dichtheid van de populaties in Noordwest-Spanje, de Karpaten en Dinarische Alpen bestaat enige onduidelijkheid.

Duitsland

Naar verwachting zal de wolvenpopulatie in Europa de komende jaren in omvang toenemen en zich verder verspreiden. Sinds 2000 hebben wolven, afkomstig uit Noordwest-Polen, zich in het oosten van Duitsland (de Lausitz) gevestigd (14 roedels). Van hieruit vindt herkolonisatie van de rest van Duitsland plaats. Momenteel bevinden zich in heel Duitsland 23 roedels (ongeveer 150

wolven), waarvan welpen, subadulten en adulten ieder een derde van de populatie uitmaken. In West-Polen zitten circa 30 roedels, de totale stand in Polen wordt geschat op 600 stuks.

Vanaf 2010 trekken wolven met 100 kilometer per jaar westwaarts richting Nederland, jaarlijks komen er vijf roedels bij. Roedels zijn vastgesteld in Sachsen, Sachsen-Anhalt, Brandenburg, Mecklenburg-Vorpommern, Schleswig-Holstein en Niedersachsen. Deze ontwikkeling past bij een soort die bezig is met een succesvolle herkolonisatie.

Wolven aan de wandel

Als de wolf uit Luttelgeest inderdaad uit de Karpaten afkomstig is, zou ze hemelsbreed een afstand hebben afgelegd van zo'n 1000 km. Hoewel dit

Tekst: Afdeling Faunazaken / Colinda Vergeer
Illustraties: Landesjägerschaft
Niedersachsen, Kontaktbüro Wolfsregion
Lausitz en Wolven In Nederland

Foto: Michael Migos

uropa

niet voor de hand lijkt te liggen, leggen wolven deze afstanden wel vaker af. Onderzoekers zenderden tussen maart en april 2009 een aantal wolven in de Lausitz. Wolf *Karl* legde in maart 2009 een afstand af van 150 km richting Berlijn, waarbij hij in één avond 75 km aflegde en vervolgens vier dagen rustte. Hij kwam terug naar 'huis' en bakende op een leeftijd van 23 maanden zijn territorium af op 20 km afstand van zijn ouders. Wolf *Alan* ging aan de wandel op een leeftijd van een jaar en legde in een maand 777 km af. In totaal liep hij in ruim vijf maanden 1550 km, hemelsbreed was dat 800 km. Daarbij doorkruiste hij Polen, Litouwen en liep uiteindelijk door naar Wit-Rusland. Hierna begaf de zender het, waardoor onbekend is of hij zijn tocht nog verder voortzette.

Snelwegen

De wolf die op 16 november 2012 dood werd gevonden in Thy in

Noord-Denemarken bleek afkomstig te zijn uit de Lausitz en was in 2009 geboren. Deze wolf legde tijdens zijn tocht zeker 850 km af, stak daarbij zeker vijf snelwegen en een kanaal over en bleef lange tijd onopgemerkt.

**Vanaf 2010 trekken
wolven met 100 kilometer
per jaar westwaarts
richting Nederland**

Intussen zijn er nog drie zwervende wolven in Denemarken gespot. Een voorbeeld uit een ander gebied is de wolf *Slavc* uit Slovenië die in juli 2011 een zender omkreeg. Halverwege december liep deze tweejarige wolf naar Oost-Tirol en bereikte in februari de provincie Belluno in Italië. Hij liep door naar Verona waar de Italiaanse wolfvrou *Giulietta* zich bij hem voegde. Het koppel is nog enige tijd gevolgd. *Slavc* legde hemelsbreed 570 km af en is niet opgemerkt terwijl hij Oostenrijk doorkruiste.

Vragen

Hoewel snelwegen en kanalen dus geen onoverkomelijke obstakels blijken te zijn voor de wolf, blijven er in Duitsland nog vragen over de verspreiding. Opvallend is dat wolven vanuit de Lausitz wel naar het westen trekken, maar niet naar het zuiden en zuidwesten, terwijl deze delen van Duitsland geschikte leefgebieden herbergen. Ook zijn er nog geen wolven vanuit de Karpaten in Duitsland gesignaleerd. ■

Verder lezen:

<http://www.wolfsregion-lausitz.de>

www.wolveninnederland.nl

<http://www.ljn.de/>

Kaczensky P., Chapron G., von Arx M., Huber D., Andrén H., Linnell J., 2013. 'Status, management and distribution of large carnivores- bear, lynx, wolf & wolverine- in Europe'

Groot Bruinderink, G.W.T.A., H.A.H. Jansman, M.H. Jacobs en M. Harms, 2012.

De komst van de wolf (*Canis lupus*) in Nederland. Een factfinding study. Wageningen,

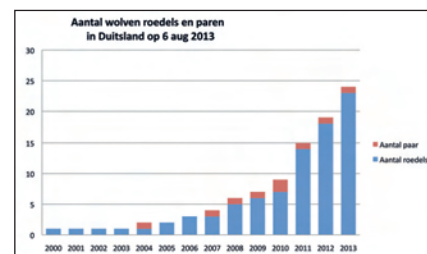
Alterra, Alterra-Rapport 2339.

Heeft u een vraag over de wolf in Nederland? Stuur deze naar: biologie@knjv.nl

FAUNAZAKEN

Figuur 1: Europese verspreiding van de wolf in 2012. De kaart laat alleen de vastgestelde roedels zien. Individuele zwerwers zoals de wolf in Meppen in april 2013, en de drie individuele wolven in Denemarken staan niet op deze kaart. Bron: Landesjägerschaft Niedersachsen.

Figuur 2. Bron: Kontaktbüro wolfsregion Lausitz
Een roedel bestaat gemiddeld uit acht wolven

Figuur 3: Verspreiding van de wolf in Duitsland. Oranje: wolvenroedel, rood: territoriaal wolvenpaar (zonder welpen), grijs: territoriale individuele dieren. Bron: Landesjägerschaft Niedersachsen. Individuele zwerwers zoals de wolf in Meppen in april 2013, en de drie individuele wolven in Denemarken staan niet op deze kaart.